

אמנסטי אינטרנשיונל

הודעה לעיתונות

5 בדצמבר 2024 אסמכתא: 15/8810/2024 MDE

מתחקיר של אמנסטי אינטרנשיונל עולה כי ישראל מבצעת ג'נוסייד נגד הפלסטינים בעזה

מחקר של אמנסטי אינטרנשיונל קובע כי קיימת תשתית מספקת להסיק שישראל ביצעה וממשיכה לבצע ג'נוסייד עם נגד הפלסטינים ברצועת עזה הכבושה, כך עולה מדו"ח תקדימי שפרסם היום הארגון.

הדו"ח פורסם תחת הכותרת: "אתה מרגיש כמו תת-אדם: ג'נוסייד של ישראל נגד הפלסטינים בעזה", ומתעד כיצד במהלך המבצע הצבאי הישראלי, שהתחיל בעקבות מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023, ישראל מטילה הרס וחורבן על הפלסטינים בעזה בעזות מצח, בהתמדה ובחסינות מוחלט מפני ענישה.

"הדו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל מוכיח שישראל ביצעה פעולות אסורות על פי האמנה בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, מתוך כוונה להשמיד את הפלסטינים בעזה. פעולות אלו כוללות הרג, גרימת נזק גופני או נפשי חמור ויצירת תנאי מחייה בלתי אפשריים שנועדו להביא להשמדתם הפיזית של הפלסטינים בעזה.

חודש אחר חודש, ישראל מתייחסת לפלסטינים בעזה כקבוצה תת-אנושית שאינה ראויה לזכויות אדם ולכבוד בסיסי, דבר המעיד על כוונתה להביא להשמדתם הפיזית, אמרה אנייס קלמר, מזכ"לית אמנסטי אינטרנשיונל.

"על ממצאינו החותכים לשמש קריאת השכמה לקהילה הבינלאומית: זהו רצח עם. חייבים לעצור אותו עכשיו.

"מדינות שממשיכות להעביר נשק לישראל בתקופה זו מפרות את חובתן למנוע רצח עם ומציבות עצמן בסיכון להפוך לשותפות לפשע זה. כל המדינות שלהן השפעה על ישראל – במיוחד ספקיות נשק מרכזיות כמו ארה"ב וגרמניה, אך גם שאר מדינות האיחוד האירופי, בריטניה ואחרות – חייבות לפעול עכשיו כדי להפסיק מיד את זוועות ישראל נגד הפלסטינים בעזה."

במהלך החודשים האחרונים, החריף המשבר במיוחד במחוז צפון עזה, שם אוכלוסייה נצורה מתמודדת עם רעב, עקירה והשמדה, תחת הפצצות בלתי פוסקות והגבלות מחמירות על סיוע הומניטרי מציל חיים.

"המחקר שלנו חושף כי במשך חודשים ישראל המשיכה לבצע פעולות השמדה, תוך מודעת מלאה לנזק הבלתי הפיך שהיא גורמת לפלסטינים בעזה. היא המשיכה לעשות זאת למרות אינספור אזהרות על המצב ההומניטרי הקטסטרופלי ובניגוד להחלטות המחייבות משפטית של בית הדין הבינלאומי לצדק, שהורה לנקוט צעדים מידיים להבטחת מתן סיוע הומניטרי לאזרחים בעזה, הוסיפה קלמר.

"ישראל טוענת שוב ושוב כי פעולותיה בעזה חוקיות וניתן להצדיקן במסגרת מטרתה הצבאית לחסל את חמאס. אך כוונת ג'נוסייד יכולה להתקיים לצד מטרות צבאיות ואינה חייבת להיות הכוונה היחידה של ישראל."

אמנסטי אינטרנשיונל בחן בקפידה את פעולות ישראל בעזה, בכללותן, תוך התחשבות בהישגות ובהתרחשויות בו-זמנית, ובהשפעותיהן המיידיות והמצטברות. הארגון שקל את היקף הנפגעים וההרס, את חומרתם לאורך זמן, וניתח הצהרות פומביות של בכירים. מהממצאים עולה שפעולות אסורות הוכרזו או נתמכו פעמים רבות על בכירים האחראים למאמצי המלחמה.

"בהתחשב בהקשר הקיים של נישול, אפרטהייד וכיבוש צבאי בלתי חוקי שבו מתבצעות פעולות אלה, אפשר להגיע למסקנה אחת בלבד: כוונת ישראל היא להשמיד את הפלסטינים בעזה – בין אם במקביל למטרתה הצבאית לחסל את חמאס ובין אם כאמצעי להשגתה."

"פשעי הזוועה שבוצעו ב-7 באוקטובר 2023 על ידי חמאס וקבוצות חמושות אחרות נגד ישראלים ואזרחים ממדינות אחרות – כולל הרג המוני מכוון ולקחת בני ערובה – לעולם אינם יכולים להצדיק את רצח העם שישראל מבצעת גד הפלסטינים בעזה." סיכמה קלמר

המשפט הבינלאומי קובע כי אין הכרח שנסיין להשמיד את הקבוצה המוגנת במלואה או בחלקה, 'צליח כדי שתתקיים עבירת ג'נוסייד. מספיק עצם ביצוע פעולות אסורות מתוך כוונה להשמיד את הקבוצה, כקבוצה.

הדו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל בוחן בפירוט את ההפרות שישראל ביצעה בעזה במהלך תשעה חודשים בין 7 באוקטובר 2023 לתחילת יולי 2024. במסגרת המחקר, הארגון ראיין 212 איש, בהם קורבנות פלסטינים, עדים, נציגי רשויות מקומיות בעזה ועובדי מערכת הבריאות. בנוסף, בוצע מחקר שטח ונותחו מגוון רחב של ראיות חזותיות ודיגיטליות, כולל תמונות לוויין. הארגון גם בחן הצהרות של בכירים בממשלת ישראל ושל גופים רשמיים. בכמה הזדמנויות שיתף הארגון את ממצאיו עם הרשויות הישראליות, אך עד למועד פרסום הדו"ח לא הקיבל תגובה מהותית מצידן.

ממדים חסרי תקדים

פעולותיה של ישראל בעקבות מתקפותיו הקטלניות של חמאס ב-7 באוקטובר 2023 הביאו את אוכלוסיית עזה לסף קריסה. המתקפה הצבאית האכזרית שלה גרמה למותם של יותר מ-42,000 בני אדם, בהם מעל 13,300 ילדים, ולפציעתם של יותר מ-97,000 נוספים, עד ה-7 באוקטובר 2024. רבות מהפגיעות נגרמו בהתקפות ישירות או בלתי מובחנות במכוון, לעיתים קרובות מחסלות משפחות רב-דוריות שלמות. המתקפה גרמה להרס חסר תקדים, שלדברי מומחים התרחש בקנה מידה ובמהירות שלא נראו בשום סכסוך אחר במאה ה-21. היא החריבה ערים שלמות, השמידה תשתיות קריטיות, שטחי חקלאות ואתרים תרבותיים ודתיים, והפכה אזורים נרחבים בעזה לבלתי ראויים למגורים.

מוחמד, שנמלט עם משפחתו מהעיר עזה לרפיח במרץ 2024, ונעקר מחדש במאי 2024, תיאר את מאבקם לשרוד בתנאים הנוראים במילים אלה:

"כאן בדיר אל-בלח, המצב אפוקליפטי... אתה חייב להגן על הילדים שלך מחרקים, מהחום, ואין מים נקיים, אין שירותים, וכל זה בזמן שההפצצות אינן פוסקות. אתה מרגיש תת-אנושי כאן."

ישראל השיתה בעזה תנאי מחייה שיצרו תערובת קטלנית של תת-תזונה, רעב ומחלות, והובילו פלסטינים למוות מחושב ואיטי. בנוסף, ישראל מחזיקה מאות פלסטינים במעצר בתנאים של ניתוק מוחלט מהעולם החיצון, תוך שימוש בעינויים והתעללות.

חלק מהפעולות שנחקרו על ידי אמנסטי אינטרנשיונל – אם נבחן אותן בנפרד – מהוות הפרות חמורות של המשפט ההומניטרי הבינלאומי ושל דיני זכויות האדם. אך במבט כולל על הקמפיין הצבאי של ישראל והשפעתה המצטברת של מדיניותה ופעולותיה, הכוונה לרצח עם היא המסקנה הסבירה היחידה.

כוונה להשמיד

כדי לקבוע את כוונתה הספציפית של ישראל להשמיד פיזית את הפלסטינים בעזה, ניתח אמנסטי אינטרנשיונל את דפוס הפעולה הכללי של ישראל בעזה. הארגון בחן הצהרות דה-הומניזציה ג'נוסייד מצד בכירים בממשל ובצבא בישראלי, במיוחד בדרגים הגבוהים ביותר, והתייחס להקשר של מערכת האפרטהייד שמפעילה ישראל, למצור הבלתי אנושי על עזה ולכיבוש הצבאי הבלתי חוקי שנמשך כבר 57 שנים.

לפני שהגיע למסקנתו, בחן אמנסטי אינטרנשיונל את טענות ישראל כי פעולות הצבא בעזה כוונו באופן חוקי נגד חמאס וקבוצות אחרות, וכי ההרס חסר התקדים ומניעת הסיוע ההומניטרי הם תוצאה של פעילות בלתי חוקית מצד חמאס וקבוצות חמושות אחרות, כמו מיקום לוחמים בקרב האוכלוסייה האזרחית או הסתת סיוע. הארגון הגיע למסקנה כי טענות אלו אינן אמינות. נוכחות לוחמי חמאס בסמוך או בתוך אזור מאוכלס בצפיפות אינה פוטרת את ישראל מחובתה לנקוט בכל אמצעי הזהירות האפשריים כדי להגן על אזרחים ולהימנע מהתקפות בלתי מובחנות או בלתי פרופורציונליות. המחקר של אמנסטי אינטרנשיונל מצא כי ישראל נכשלה שוב ושוב

במילוי חובתה זו, וביצעה פשעים רבים על פי החוק הבינלאומי שאין להם הצדקה, גם בהתחשב בפעולות חמאס. בנוסף, הארגון לא מצא ראיות לכך שהסטת סיוע מצד חמאס יכולה להצדיק את ההגבלות הקיצוניות והמכוונות של ישראל על סיוע הומניטרי מציל חיים.

בניתוח שערך, שקל הארגון גם טיעונים חלופיים, כגון הטענה שישראל פעלה ברשלנות או שמטרתה היחידה הייתה להשמיד את חמאס, תוך התעלמות מהנזק שייגרם לפלסטינים בתהליך – מה שמבטא זלזול בחייהם, אך לא בהכרח כוונת רצח עם.

עם זאת, בלי קשר לשאלה אם ישראל רואה בהשמדת הפלסטינים אמצעי להשמדת חמאס או תוצאה מקובלת של יעד זה, עצם ההתייחסות לפלסטינים כחסרי ערך ולא ראויים להתחשבות מהווה, בפני עצמה, ראייה לכוונת ג'נוסייד.

רבים מהמעשים הבלתי חוקיים שתועדו על ידי אמנסטי אינטרנשיונל נתמכו ואף קודמו על ידי בכירים שקראו בגלוי לביצועם. הארגון בחן 102 הצהרות שהוצאו על ידי פקידי ממשל וצבא ישראלים ואחרים בין 7 באוקטובר 2023 ל-30 ביוני 2024. הצהרות אלו כללו דה-הומניזציה של פלסטינים, קריאות או הצדקות להשמדתם או לפשעים חמורים אחרים נגדם.

מתוך כלל ההצהרות שנבחנו, אמנסטי אינטרנשיונל זיהה 22 הצהרות שנעשו בידי בכירים המעורבים ישירות בניהול המתקפה, שנראה כי קראו או הצדיקו מעשי השמדה. הצהרות אלו מספקות ראיות ישירות לכוונת ג'נוסייד. שפה זו חזרה על עצמה גם בדרגים נמוכים יותר, כולל בקרב חיילים ישראלים בשטח. תכנים דיגיטליים שאומתו על ידי אמנסטי אינטרנשיונל מתעדים חיילים הקוראים 'למחוק' את עזה או להפוך אותה לבלתי ראויה למגורים, תוך חגיגות על הרס בתים, מסגדים, בתי ספר ואוניברסיטאות פלסטיניים.

הרג וגרימת נזק גופני או נפשי חמור

אמנסטי אינטרנשיונל תיעד פעולות ג'נוסייד של הרג וגרימת נזק נפשי וגופני חמור לפלסטינים בעזה באמצעות סקירה של תוצאות חקירות שביצע לגבי 15 תקיפות אוויריות בין 7 באוקטובר 2023 ל-20 באפריל 2024. תקיפות אלו גרמו למותם של לפחות 334 אזרחים, בהם 141 ילדים, ופצעו מאות נוספים. הארגון לא מצא ראיות לכך שאפילו אחת מהתקיפות הללו כוונה אל מטרה צבאית.

במקרה אחד, הממחיש את דפוס הפעולה, תקיפה אווירית ישראלית ב-20 באפריל 2024 הרסה את בית משפחת עבדלעאל בשכונת אל-ג'ניינה במזרח רפיח. בתקיפה זו נהרגו שלושה דורות של בני משפחה פלסטינית, בהם 16 ילדים, בזמן שישנו.

על אף שמקרים אלה מייצגים רק חלק קטן מהתקיפות האוויריות שבצעה ישראל, הם מעידים על דפוס רחב של תקיפות ישירות חוזרות ונשנות על אזרחים ומטרת אזרחיות או תקיפות בלתי מובחנות במכוון. התקיפות בוצעו בדרכים שנועדו לגרום למספר גבוה במיוחד של הרוגים ופצועים בקרב האוכלוסייה האזרחית.

יצירת תנאי מחייה שנועדו להביא להשמדה פיזית

הדו"ח מתעד כיצד ישראל יצרה במכוון תנאי מחייה עבור הפלסטינים בעזה שלאורך זמן נועדו להביא להשמדתם. תנאים אלה התבטאו בשלושה דפוסים מקבילים ומצטברים שהחריפו את זה את השפעתו של זה: פגיעה והשמדה של תשתיות וגורמים אחרים החיוניים להישרדות האוכלוסייה האזרחית; השימוש החוזר בצווי "פינוי" המוניים, שרירותיים ומבלבלים, שגרמו לעקירה בכפייה של כמעט כל אוכלוסיית עזה; ושליטת גישה לשירותים חיוניים, לסיוע הומניטרי ולאספקה מצילת חיים תוך חסימת העברת מוצרים אלו אל עזה וממנה.

לאחר ה-7 באוקטובר 2023, ישראל הטילה מצור מוחלט על עזה, תוך חסימת אספקת החשמל, המים והדלק. במהלך תשעת החודשים שנבדקו בדו"ח, ישראל המשיכה להפעיל מצור חונק ובלתי חוקי, שלטה במקורות אנרגיה, מנעה גישה משמעותית לסיוע הומניטרי בתוך עזה, וחסמה ייבוא וחלוקת מוצרים מצילי חיים וסיוע הומניטרי, במיוחד לאזורים צפוניים לוואדי עזה. צעדים אלה החריפו את המשבר ההומניטרי שכבר היה חמור.

השילוב בין נזק רחב היקף לבתים, בתי חולים, מתקני מים ותברואה ושטחי חקלאות בעזה, לבין עקירה המונית בכפייה, גרמו לרמות קטסטרופליות של רעב והובילו להתפשטות מחלות בקצב מדאיג. ההשפעה הייתה קשה במיוחד על ילדים קטנים ונשים בהריון או מיניקות, עם השלכות בריאותיות ארוכות טווח הצפויות להתבטח.

שוב ושוב הייתה לישראל ההזדמנות לשפר את המצב ההומניטרי בעזה, אך במשך יותר משנה היא סירבה לנקוט צעדים בני ביצוע שהיו בהישג ידה, כגון פתיחת נקודות גישה מספיקות לרצועה או הסרת ההגבלות המחמירות על כניסת מוצרים או וסירות סיוע לעזה בזמן שהמצב התדרדר בהדרגה.

באמצעות צווי "הפינוי" חוזרים ונשנים, עקרה ישראל כמעט 1.9 מיליון בני אדם – 90% מאוכלוסיית עזה – לאזורים הולכים ומתכווצים, לא בטוחים ובתנאים לא אנושיים. חלקם נאלצו לעבור עקירה כזו עד עשר פעמים. גלים חוזרים אלה של עקירה בכוח הותירו רבים חסרי עבודה וסובלים טראומות עמוקות, במיוחד בהתחשב בכך שכ-70% מתושבי עזה הם פליטים או צאצאי פליטים, שעריהם וכפריהם טוהרו אתנית על ידי ישראל במהלך הנכבה בשנת 1948.

למרות שתנאים הפכו במהירות לבלתי ראויים לחיי אדם, הרשויות הישראליות סירבו לשקול צעדים שהיו יכולים להגן על אזרחים עקורים ולמלא את צרכיהם הבסיסיים – דבר המעיד על כוונה מכוונת מאחורי פעולותיהן.

ישראל סירבה לאפשר לעקורים לחזור לבתיהם בצפון עזה, לעבור זמנית לחלקים אחרים של השטחים הכבושים, או להיכנס לישראל. בנוסף, היא המשיכה לשלו מהרבה פלסטינים את [זכותם לשוב לאזורים שמהם נעקרו בשנת 1948](#). הם עשו זאת בידיעה שאין מקום בטוח לברוח אליו עבור הפלסטינים בעזה.

אחריות לרצח עם

"הכישלון המערכתי והמביש של הקהילה הבינלאומית במשך למעלה משנה ללחוץ על ישראל לסיים את הזוועות בעזה – תחילה בדחיית הקריאות להפסקת אש ולאחר מכן בהמשך אספקת נשק – מהווה כתם מוסרי עמוק על מצפוננו הקולקטיבי", אמרה אנייס קלמר.

"ממשלות חייבות להפסיק להעמיד פנים שהן חסרות אונים מול הזוועות האלה. רצח העם הזה התאפשר בעקבות עשורים של פטור מעונש על הפרותיה של ישראל את החוק הבינלאומי. הגיע הזמן שהמדינות תעבורנה מהבעת צער ותדהמה בלבד לנקיטת צעדים בינלאומיים חזקים ומתמשכים, גם אם פסיקה של ג'נוסייד עלולה להיות לא נוחה עבור חלק מבעלות בריתה של ישראל.

"צו המעצר של בית הדין הפלילי הבינלאומי בחודש שעבר בגין פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות נגד ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר הביטחון לשעבר יואב גלנט מציע תקווה אמיתית לצדק המיוחל עבור הקורבנות. המדינות חייבות להראות את מחויבותן להחלטת בית הדין ולעקרונות החוק הבינלאומי האוניברסלי על ידי מעצם של אלו המבוקשים על ידי בית הדין הפלילי הבינלאומי.

"אנחנו קוראים למשרד התובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי לשקול בדחיפות להוסיף את פשע הג'נוסייד לרשימת הפשעים שהוא חוקר, ולכל המדינות להשתמש בכל האמצעים החוקיים האפשריים כדי להביא את האחרים לדין. אסור לאף אחד שביצע רצח עם להנות מפטור מעונש."

אמנסטי אינטרנשיונל קורא גם לשחרור המיידים של כל בני הערובה האזרחיים ללא תנאים וכן להביא את חמאס והקבוצות החמושות האחרות האחראיות לפשעים שבוצעו ב-7 באוקטובר לדין.

הארגון גם קורא למועצת הביטחון של האו"ם להטיל סנקציות ממוקדות על בכירים בממשל הישראלי ועל מנהיגי חמאס המעורבים בפשעים חמורים על פי החוק הבינלאומי.

רקע

ב-7 באוקטובר 2023, חמאס וקבוצות חמושות אחרות [ירו רקטות ללא הבחנה לדרום ישראל וביצעו מעשי הרג המוני מכוון ולקחת בני ערובה שם](#), הרגו 1,200 אנשים, בהם יוצר מ-800 אזרחים, חטפו 223 אזרחים ו-27

חיילים. הפשעים שבוצעו על ידי חמאס וקבוצות חמושות אחרות במהלך התקפה זו יהיו במוקד דו"ח קרוב של אמנסטי אינטרנשיונל.

מאז אוקטובר 2023, אמנסטי אינטרנשיונל ערך חקירות מעמיקות על ההפרות והפשעים הרבים על פי החוק הבינלאומי שביצעו כוחות ישראליים, כולל תקיפות ישירות של אזרחים ושל מתקנים אזרחיים, תקיפות בלתי מובחנות במכוון שהרגו מאות אזרחים, וכן תקיפות בלתי חוקיות נוספות ועונש קולקטיבי שהוטל על האוכלוסייה האזרחית. הארגון קרא למשרד התובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי להאיץ את חקירתו על המצב במדינת פלסטין ובמקביל מוביל קמפיין להפסקת אש מיידית.